

مشهد الرضا جهان شهر برکت و کرامت

ضمیمه روزنامه شهرآرا
ویژه نامه هفته شوراها
اردیبهشت ماه ۱۴۰۵

هفته
شوراها
گرامی باد

۲
**رویکرد و نگاه غالب
شورای ششم بر
پروژه‌های زیربنایی و
بنیادین**

۲
**نقش آفرینی شوراها
در پیوند مردم و
مدیریت شهری**

۷
**شبکه‌سازی بانوان از سطح محلات
مشهد تا سطح ملی و بین‌المللی**

۶
**جهش زیرساختی مشهد در دوره ششم
از تأمین آب پایدار تا توسعه شرق**

رویکرد و نگاه غالب شورای ششم بر پروژه‌های زیربنایی و بنیادین

حسن موحدیان

رئیس شورای اسلامی شهر مشهد مقدس

رویکرد و نگاه غالب شورای ششم و مدیریت شهری مشهد در این دوره، گذر از اقدامات مقطعی و تمرکز بر «پروژه‌های زیربنایی و بنیادین» بوده است. ما بر این باوریم که اداره کلانشهری چون مشهدالرضا^(ع) نیازمند یک نگاه عمیق آینده‌نگرانه است تا توسعه متوازن و پایدار برای سال‌های پیش‌رو تضمین شود. این آینده‌نگری، نه در قالب شعار، بلکه در شئون مختلف مدیریت شهری و در کف میدان عمل به منصفه ظهور رسیده است. یکی از جلوه‌های بارز این دوراندیشی در حوزه خدمات شهری و محیط زیست رقم خورد. در شرایطی که بحران آب یکی از چالش‌های جدی پیش‌روی کلانشهرهاست، با انعقاد قرارداد استراتژیک تأمین آب مورد نیاز برای آبیاری فضای سبز، دغدغه شهردار در این حوزه برای ۲۵ سال آینده برطرف کردیم.

در کنار این تضمین زیرساختی، با تلاش‌های صورت‌گرفته موفق شدیم سرانه فضای سبز شهری را یک متر افزایش داده و به رقم قابل توجه ۱۹.۳ مترمربع برسانیم. اما اوج این نگاه آینده‌نگرانه و بنیادین را باید در توسعه شبکه ریلی شهر مشهد (مترو) جستجو کرد. در این دوره، با وجود اینکه ساخت و تجهیز هر کیلومتر مترو نیازمند ۵۰ میلیون دلار هزینه است و درآمد‌های شهرداری نیز به شدت تحت تأثیر شرایط سخت اقتصادی روز قرار دارد، توسعه حمل‌ونقل ریلی لحظه‌ای متوقف نشد. تکمیل خط ۲ با بهره‌برداری از ایستگاه‌های اندشت و شهید فکوری، و مهم‌تر از آن، اتصال حرم مطهر رضوی به شبکه ریلی با افتتاح ایستگاه باب‌الجواد^(ع)، از دستاوردهای شیرین این دوره بود. امروز با افتخار اعلام می‌کنیم که مبادی ورودی شهر شامل پایانه‌های مسافربری، ایستگاه راه‌آهن و فرودگاه به شبکه مترو متصل شده‌اند و تا پایان این دوره

مدیریت شهری، عملیات حفاری تمامی خطوط چهارگانه مترو مشهد به اتمام خواهد رسید. این توسعه در حمل‌ونقل عمومی روی سطح نیز با قدرت دنبال شد. نوسازی گسترده ناوگان تاکسیرانی و خرید بیش از ۴۰۰ دستگاه اتوبوس جدید، گامی بلند در راستای افزایش کیفیت خدمات رسانی به زائران و مجاوران بود که مستقیماً به تشویق شهروندان برای استفاده از ناوگان عمومی و در نتیجه، کاهش آلودگی هوای شهری انجامد. همزمان با توسعه حمل‌ونقل عمومی، گره‌گشایی از ترافیک شهر با توسعه شبکه بزرگراهی و احداث تقاطع‌های غیرهمسطح در دستور کار قرار گرفت. آغاز عملیات عمرانی پروژه‌های کلانی چون تقاطع غیرهمسطح امام حسن^(ع)، تقاطع دوربرگردان‌های غیرهمسطح آیت‌الله هاشمی، تقاطع غیرهمسطح خیام و تقاطع شرقی ابوطالب نشان از یویایی عمرانی شهر دارد. هم‌چنین پروژه‌های حیاتی متعددی نظیر تقاطع غیرهمسطح انقلاب (و اتصال آن به خیابان امام خمینی و بلوار نماز)، بخشی از تقاطع شهید فهمیده و وزیرگذر آزادی به جانباز در این دوره تکمیل و تقدیم شهروندان شد.

ضرورت تسریع در اجرای طرح‌های زودبازده تا پایان دوره شورا

خلیل موحدی محصل

نایب رئیس شورای اسلامی شهر مشهد مقدس

خلیل موحدی با اشاره به عملکرد شورای ششم در حوزه مدیریت شهری، گفت: در این دوره تلاش شد رویکرد تازه‌ای در خدمت رسانی به شهروندان شکل بگیرد و تمرکز بیشتری بر مناطق کمتر برخوردار و حاشیه شهر و همچنین پروژه‌های عمرانی صورت گیرد. وی با بیان اینکه برخی پروژه‌های مهم شهری در دوره‌های گذشته باکندی یا توقف روبه‌رو شده بودند، افزود: یکی از موضوعات مهمی که در شورای ششم به آن توجه شد، تعیین تکلیف پروژه قطار شهری بود؛ پروژه‌ای

که در شورای پنجم عملاً متوقف شده بود و نیاز به پیگیری جدی برای ادامه مسیر داشت. موحدی ادامه داد: با برنامه ریزی و پیگیری‌های انجام شده در این دوره، روند اجرای پروژه قطار شهری دوباره فعال شد و در نهایت خط ۳ این پروژه به مرحله بهره‌برداری رسید. این اقدام یکی از دستاوردهای مهم شورای ششم در حوزه توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل شهری است. به‌گفته‌ی وی، برای اجرای این پروژه سرمایه‌گذاری در خورتوجهی صورت گرفته و در مجموع نزدیک به ۲۴ هزار میلیارد تومان برای تکمیل و بهره‌برداری از خط ۳ قطار شهری هزینه شده است. موحدی تأکید کرد: این

میزان سرمایه‌گذاری در حوزه حمل‌ونقل عمومی می‌تواند نقش مهمی در بهبود وضعیت تردد شهری، کاهش ترافیک و ارتقای کیفیت خدمات حمل‌ونقل عمومی برای شهروندان داشته باشد. وی همچنین با اشاره به آثار اجرای این پروژه افزود: بهره‌برداری از خط ۳ قطار شهری می‌تواند بخشی از عقب‌ماندگی‌ها و خسارت‌هایی را که در سال‌های گذشته در حوزه زیرساخت‌های شهری ایجاد شده بود، جبران کند و زمینه توسعه متوازن تر خدمات شهری را فراهم آورد. موحدی در ادامه بر لزوم تداوم روند خدمت رسانی در شهر تأکید کرد و گفت: با وجود اقداماتی که در این دوره انجام شده، همچنان نیاز است تلاش بیشتری برای اجرای پروژه‌های شهری صورت گیرد و از ظرفیت‌های موجود برای پیشبرد طرح‌های مختلف استفاده شود.

نقش آفرینی شوراها در پیوند مردم و مدیریت شهری

موسی الرضا حاجی بگلو

رئیس شورای عالی استان‌ها و سخنگوی شورای اسلامی شهر مشهد مقدس

روز شوراها را باید در تراز یک «نهاد-گفتمان» دانست؛ نهادی که برآمده از اصل مردم‌سالاری محلی و تجلی عینی تمرکززدایی در نظام حکمرانی جمهوری اسلامی است. شوراها، اسلامی شهر و روستا، علاوه بر سازوکارهای مشورتی و نظارتی، وظیفه بخشی از معماری نهادی حکمرانی را دارا می‌باشند که کارکرد اصلی آن‌ها، اتصال نظام تصمیم‌سازی ملی به واقعیت‌های میدانی و اقتضانات زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی هر قلمرو محلی است. تجربه جنگ تحمیلی اخیر موسوم به «رضان»، یک آزمون راهبردی برای سنجش کارآمدی این معماری نهادی بود. در این مقطع، مدیریت شهری و روستایی از سطح «ارائه خدمات عمومی» به سطح «حکمرانی عملیاتی در وضعیت بحران» ارتقا یافت. این گذار، نیازمند بازاریابی فوری زنجیره تأمین خدمات، بازتعریف اولویت‌های بودجه‌ای، و استقرار الگوهای چابک تصمیم‌گیری در مقیاس محلی بود؛ امری که

بدون اتکا به ظرفیت شوراها و شبکه گسترده مدیریت محلی، امکان پذیر نبود. شبکه شوراها، شهرداری‌ها و دهیاری‌ها در این دوره، نقش یک «سیستم توزیع شده تاب‌آوری» را ایفا کردند؛ سیستمی که با بهره‌گیری از شناخت دقیق جغرافیای انسانی و کالبدی، توانست مداخلات هدفمند و متناسب با شدت و نوع آسیب در هر منطقه را طراحی و اجرا کند. از مدیریت اسکان اضطراری و بازسازی تدریجی سکونتگاه‌های آسیب‌دیده، تا پایدارسازی خدمات حیاتی نظیر حمل‌ونقل، پسماند، بهداشت محیط و زیرساخت‌های شهری، مجموعه‌ای از اقدامات هماهنگ به اجرا درآمد که نشان دهنده بلوغ نسبی مدیریت محلی در مواجهه با بحران‌های مرکب است. با این حال، آنچه این سازوکار را به سطح اثربخشی رساند، نه صرفاً ظرفیت نهادی، بلکه «سرمایه اجتماعی فعال شده» بود. حضور مردم در صحنه، در قالب مشارکت‌های داوطلبانه، شبکه‌های محلی و پویای خودجوش، عملاً به تکمیل‌کننده زنجیره حکمرانی

تبدیل شد. در چنین الگویی، شهروندان از «مخاطب خدمت» به «شریک حکمرانی» ارتقا می‌یابند؛ تغییری پارادایمی که باید آن را یکی از دستاوردهای مهم این دوره تلقی کرد. شوراها در این میان، به واسطه جایگاه منحصر به فرد خود، نقش «تنظیم‌گر محلی» را ایفا کردند؛ تنظیمگری‌ای که هم در سطح سیاست‌گذاری خرد و هم در سطح تسهیلگری اجتماعی بروز یافت. اتخاذ تصمیمات سریع، بومی‌سازی سیاست‌های کلان و ایجاد هم‌افزایی میان دستگاه‌های اجرایی و کنشگران مردمی، از جمله کارکردهایی بود که شوراها را به یکی از کانون‌های نقل مدیریت بحران بدل ساخت. در سطح کلان‌ترین تجربه بار دیگر بر اهمیت «وحدت ملی به مثابه یک متغیر راهبردی» صحنه گذاشت. انسجام میان سطوح مختلف حکمرانی (از ملی تا محلی) و هم‌راستایی آن با اراده و مشارکت مردم، نشان داد که ظرفیت عبور از پیچیده‌ترین اوضاع، در گرو هم‌افزایی نهادی و اجتماعی است.

بازگشایی اراضی پادگان ثامن الائمه (ع)؛ یکی از پنج اقدام شاخص

مجید نژاد حسین

رئیس کمیسیون عمران، حمل و نقل و ترافیک شورای اسلامی شهر مشهد مقدس

مجید نژاد حسین، رئیس کمیسیون عمران، حمل و نقل و ترافیک شورای اسلامی شهر مشهد، با تشریح کارنامه عمرانی دوره ششم مدیریت شهری، از اجرای مجموعه‌ای از اقدامات گسترده در حوزه حمل و نقل عمومی، قطار شهری، توسعه معابر، پروژه‌های عمرانی، حمل و نقل پاک و بازگشایی معابر پادگان ثامن الائمه (ع) خبر داد.

او با اشاره به اینکه مشهد سالانه پذیرای حدود ۳۰ میلیون زائر است، گفت: این حجم از سفر، فشارشایان توجهی بر شریان‌های اصلی شهر وارد می‌کند و همین موضوع مدیریت شهری را به سمت توسعه حمل و نقل عمومی و کاهش وابستگی به خودروهای شخصی سوق داده است.

نژاد حسین اعلام کرد که در دوره ششم، ۷ کیلومتر از خطوط مترو در مسیرهای ۲ و ۳ به بهره برداری رسیده و هم‌زمان ۳ کیلومتر حفاری در خطوط ۳ و ۴ انجام شده است. به گفته او، کل شبکه مترو مشهد ۸۷.۵ کیلومتر است که ۳۷ کیلومتر آن باقی مانده است.

رئیس کمیسیون عمران، حمل و نقل و ترافیک از خرید ۶۰ واگن جدید به ارزش ۱۰ همت برای خط یک مترو نیز خبر داد و گفت: با این قرارداد، تعداد واگن‌های فعال خط یک به ۱۲۰ دستگاه می‌رسد و امکان کاهش سرفاصله قطارها فراهم خواهد شد.

وی با اشاره به انعقاد قرارداد خرید ۵۶۴ دستگاه اتوبوس در این دوره، افزود: تا امروز ۳۸۳ دستگاه وارد ناوگان شده است و اتوبوس‌های دوکابین هجده متری نیز به شبکه حمل و نقل

عمومی بازگشته‌اند که این موضوع توان جابه جایی مسافر را افزایش می‌دهد. نژاد حسین با اشاره به توسعه کم سابقه حمل و نقل پاک، گفت: تعداد دو چرخه‌های اشتراکی از ۴۰۰ دستگاه به بیش از ۲ هزار و ۵۰۰ دستگاه افزایش یافته و ایستگاه‌های دو چرخه از ۷۲ به ۳۱۴ ایستگاه رسیده است. وی همچنین از راه‌اندازی ۳ جایگاه شارژ خودروهای برقی برای نخستین بار در مشهد خبر داد و اعلام کرد: تا پایان شهریور، این تعداد به ۴۰ جایگاه خواهد رسید.

نژاد حسین با اشاره به پروژه‌های زیرساختی شهر، گفت: مشهد دارای ۱۵ میلیون مترمربع پیاده‌رو است که از این میزان ۹ میلیون مترمربع در معابر فرعی و ۶.۵ میلیون مترمربع در معابر اصلی قرار دارد.

تمرکز بر توسعه متوازن و هویت بخشی شهری

حمید ضمیری

رئیس کمیسیون شهرسازی و معماری شورای اسلامی شهر مشهد مقدس

به گفته ضمیری، تسریع در تصویب طرح‌های تفصیلی ارسالی به مراجع ذی صلاح و تدوین طرح‌های باقی مانده با رویکرد توسعه متوازن شهری از اولویت‌های اصلی این کمیسیون بوده است.

همچنین فرایند اجرا و چالش‌های طرح‌های تفصیلی با حضور نمایندگان حوزه‌های اثرگذار بررسی شده است تا از کارآمدی و انطباق آن‌ها با نیازهای واقعی شهر اطمینان حاصل شود.

کمیسیون شهرسازی و معماری برنامه‌ریزی برای شناسایی، تقویت و ایجاد عناصر هویت بخش سیما و منظر شهری با محوریت معماری ایرانی-اسلامی را دنبال کرده است. این رویکرد به منظور صیانت از چهره تاریخی و هویتی محلات

مشهد صورت گرفته است.

ضمیری از پیگیری امور مربوط به اراضی و املاک فاقد سند و ایجاد تعامل سازنده میان شهرداری، استانداری خراسان رضوی و کمیسیون ماده ۵ خبر داد.

وی همچنین اعلام کرد که این کمیسیون با بررسی دقیق فرایندهای سازمانی، گلوگاه‌های فساد را شناسایی و برای حذف آن‌ها برنامه‌ریزی کرده است.

رئیس کمیسیون شهرسازی و معماری گفت: در تهیه طرح‌های تفصیلی و تصمیم‌سازی‌های کلیدی، از نظرات شهروندان، سمن‌ها، مساجد و شوراهای اجتماعی محلات بهره‌گرفته‌ایم تا طرح‌ها مبتنی بر نیازهای واقعی و مشارکت محور باشند. یکی از اقدامات مهم این کمیسیون پیگیری و تصویب طرح مسجد محوری با هدف ارتقای جایگاه مساجد در محلات و استفاده از ظرفیت اجتماعی آن‌ها برای بهبود کیفیت زندگی شهری بوده است.

ضمیری گفت: مطالعات مربوط به فرونشست، گسل‌ها و تعیین مراکز اسکان اضطراری با جدیت دنبال شده است تا ایمنی شهر در برابر مخاطرات طبیعی تقویت شود.

به گفته وی، این کمیسیون طرح‌های زودبازده و اعتمادساز را با محوریت پاسخ سریع به نیازهای شهروندان تصویب کرده که شامل بهسازی معابر، روشنایی، پارک‌های محله‌ای و سامان‌دهی فضاهای رهاشده است.

ضمیری با اشاره به حرکت جدی شهرداری به سمت هوشمندسازی گفت: فرایند صدور گواهی‌های ساختمانی خودکار شده و زمان صدور پروانه ساختمانی مرحله اول به ۲۶ روز کاهش یافته است.

وی افزود: طرح‌های موضعی و موضوعی مانند بافت فرسوده محدود و عامل، آب‌وهو و دیگر طرح‌های کلیدی در کمیسیون بررسی و تصویب شده است.

این کمیسیون طرح پیشنهادی زیارت را با هدف ایجاد و پایدارسازی پیوند میان حرم مطهر رضوی و شهر پیگیری کرده است که از مهم‌ترین طرح‌های هویتی و زائر محور مشهد به شمار می‌رود.

مشهد؛ پیشگام هوشمندسازی شهری و توسعه متوازن در کشور

حسین حسامی

رئیس کمیسیون برنامه و بودجه شورای اسلامی شهر مشهد مقدس

رئیس کمیسیون برنامه و بودجه شورای اسلامی شهر مشهد با تشریح اقدامات دوره ششم مدیریت شهری، از تمرکز شورا بر توسعه متوازن شهری، هوشمندسازی خدمات، تأمین منابع مالی پایدار و اولویت بندی پروژه‌های کلان خبر داد.

حسین حسامی با اشاره به رویکرد کلان مدیریت شهری در این دوره، اظهار کرد: در تدوین برنامه عملیاتی و بودجه‌های سنواتی شهرداری، توسعه متوازن شهری و توجه ویژه به مناطق کم برخوردار به عنوان محور اصلی تصمیم‌گیری در نظر گرفته شده است. به گفته وی، در تخصیص منابع مالی، پروژه‌های زیربنایی و طرح‌های مرتبط با حاشیه شهر در اولویت قرار گرفته است تا فاصله خدمات شهری در مناطق مختلف کاهش یابد. وی تأمین مالی پروژه‌های بزرگ شهری را یکی از اقدامات مهم شورای ششم دانست و افزود: با حمایت شورای اسلامی شهر، انتشار و نقد کردن اوراق مشارکت به صورت جدی در دستور کار قرار گرفت و رکورد‌های جدیدی در این حوزه به ثبت رسید که نقش مهمی در پیشبرد پروژه‌های عمرانی و زیرساختی شهر داشته است.

حسامی همچنین هوشمندسازی خدمات شهری را از محورهای مهم مدیریت شهری در این دوره بیان کرد و گفت: بر اساس ارزیابی‌ها، مشهد به عنوان نخستین شهر ایران و سومین شهر برتر غرب آسیا در حوزه هوشمندسازی خدمات مدیریت شهری معرفی شده

است. به گفته وی، بخش درخور توجهی از خدمات پرکاربرد شهروندی از طریق سامانه‌ها و اپلیکیشن «شهرمن» به صورت مستقیم در اختیار شهروندان قرار گرفته است. وی با اشاره به توسعه زیرساخت‌های فناوری در مشهد، افزود: اجرای پروژه فیبر نوری با هدف ارائه خدمات پرسرعت به منازل و کسب و کارها با حمایت مدیریت شهری دنبال شده است و این طرح یکی از زیرساخت‌های اساسی برای تحقق شهر هوشمند در مشهد محسوب می‌شود.

رئیس کمیسیون برنامه و بودجه شورای اسلامی شهر مشهد همچنین از تصویب بسته‌های حمایتی مختلف برای تسهیل پرداخت‌ها و تقویت بخش ساخت و ساز خبر داد و گفت: در مقاطع مختلف، بسته‌های تشویقی متعددی از جمله مساعدت در تسویه بدهی‌های ساختمانی، مشوق‌های ویژه برای فعالان حوزه ساخت و ساز و بسته‌های حمایتی رشد تولید به تصویب رسید.

به گفته حسامی، تشکیل کمیته‌های کارشناسی عدالت ترمیمی نیز از اقدامات مهم این دوره بوده که با هدف بازنگری در توزیع منابع و کاهش فاصله خدمات شهری میان مناطق مختلف اجرا شده است.

روایت ۵ شورای

حفری خطوط ۳ و ۴ مترو

۱۵ کیلومتر

معادل ۲۷ درصد
۲۰ سال گذشته

بهره برداری ۷ کیلومتر از خطوط مترو

۷ کیلومتر

معادل ۲۰ درصد
۲۰ سال گذشته

احداث تقاطع خط ۱ و ۳ مترو
و تکمیل ایستگاه شهید فکوری خط ۲

ایستگاه مترو

فاز یک خط ۳ مترو
به طول

۶ کیلومتر

ورود اتوبوس جدید
از ابتدای دوره

۲۸۵ دستگاه

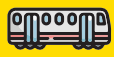
انعقاد قرارداد خرید اتوبوس جدید
از ابتدای دوره

۵۶۰ دستگاه

انعقاد قرارداد خرید واگن
برای خط یک قطار شهری

۶۰ واگن

طرح پیشخان
زیارت باهدف ایجاد
و پایدارسازی پیوند میان
حرم مطهر رضوی
و شهر

هوشمندسازی ارائه
خدمات روبه شهروند

رشد سهم
حوزه فرهنگی شهر از بودجه شهرداری

۱۰ درصدی

نام گذاری بیش از ۱۲۰۰ میدان
خیابان و کوچه به نام مبارک شهدا

۱۲۰۰ مورد

ایجاد میدان بار مرکزی
با مالکیت بیشتر از ۵۱ درصد شهرداری

۵۱ درصد

آزادسازی تا ۱۰۰ هکتار از اراضی پادگان
و بازگشایی ۴ معبر به مساحت ۲۲ هکتار

۲۲ هکتار

اجرای کلان پروژه‌های
عمرانی

۸ کلان پروژه

میدان شهید فهمیده

میدان خیام

میدان امام حسن (ع)

تقاطع شاهنامه به پیامبر اعظم (ص)

آزادراه سیدالشهدا (ع)

دوربرگردان بولوار هاشمی رفسنجانی

دوربرگردان شهید میرزایی

دوربرگردان شرقی ابوطالب

سهم محلات حاشیه شهر
از کل بودجه فرهنگی

۵۶ درصد

توسعه

و پیشرفت متوازن
مدیریت شهری پایدار
با توجه به پروژه‌های
زیرساختی
و مورد نیاز مردم

تأمین پساب
از طریق تصفیه خانه های لوکال

۲۰ میلیون مترمکعب

پیگیری
و تصویب طرح
مسجد محوری

کاهش زمان صدور پروانه
ساختمانی مرحله اول به ۲۶ روز

۲۶ روز

تأمین منابع پروژه های شهری
به سمت درآمدهای پایدار

درآمد
پایدار

خرید ۱۱/۲ میلیون مترمکعب پساب
به مدت ۲۵ سال

۱۵۰۰ میلیارد

تقویت و ایجاد
عناصر هویت بخش
سیمما و منظر شهری
بامحوریت معماری
ایرانی اسلامی

تبدیل وضعیت کارکنان ایثارگر در شهرداری
به عنوان کارمند رسمی و کارگر رسمی

۵۳۰۰ نفر

رایگان کردن پروانه ساختمان
ورزشی در کل شهر

رایگان

توسعه بوستان های
ویژه بانوان در شهر

توسعه

ایجاد ساختار
اداره کل بانوان
و خانواده

پویش «مشهد مهربان»
برای کاهش ۲ آسیب
اجتماعی زندانیان جرائم
غیر عمد و کودکان بازمانده
از تحصیل

افزایش فضای ورزشی سر پوشیده

۱۸ درصد

برگزاری اولین المپیک شهری

اولین

ایجاد فضای اختصاصی بانوان

۱۷ مورد

ایجاد کمیسیون بانوان و خانواده
در مشهد

نخستین بار

احداث، راه اندازی و افتتاح
زمین ورزشی روباز و سر پوشیده

۱۳۷ زمین

اعتبار تخصیص یافته برای اجرای بیش از
۸۰ پروژه زود بازده بر پایه مشارکت اجتماعی

۱۳۰ میلیارد
تومان

افزایش سرانه مکان های ورزشی روباز

۲۰ درصد

ایجاد ردیف
اعتباری ویژه بانوان
در بودجه مصوب
شهرداری مشهد

تحول فرهنگی و اجتماعی مشهد با اجرای ۱۱۴ پروژه

حجت الاسلام والمسلمین حسن منصوریان

رئیس کمیسیون فرهنگی، اجتماعی، زیارت، گردشگری و رسانه شورای اسلامی شهر مشهد مقدس

در دوره ششم مدیریت شهری مشهد، حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، ورزشی، گردشگری و زیارت با اجرای مجموعه‌ای از طرح‌ها و پروژه‌های راهبردی مورد توجه قرار گرفته است؛ به‌گونه‌ای که در این مدت ۱۱۴ پروژه در این حوزه‌ها تعریف شده که تاکنون ۸۶ پروژه به بهره‌برداری رسیده و ۲۸ پروژه دیگر در حال اجراست. یکی از اقدامات مهم در این دوره، ایجاد قرارگاه اجتماعی با هدف کاهش آسیب‌های اجتماعی بوده است؛ اقدامی که با تمرکز بر فعال‌سازی ظرفیت‌های مردمی و تقویت مشارکت اجتماعی، به دنبال پیش‌بینی، پیشگیری، کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی در شهر است. در این چارچوب، تلاش شده است با هم‌افزایی میان سازمان‌ها و نهاد‌های حاکمیتی، دولتی و عمومی، روند رسیدگی به مسائل اجتماعی به صورت منسجم‌تری دنبال شود. در همین راستا، سامان‌دهی متکدیان سالمند معتاد و حمایت از کودکان بازمانده از تحصیل نیز در دستورکار قرار گرفته است. برای این منظور، محل نگهداری

متکدیان سالمند معتاد در مجتمع اردوگاهی «خانه سبز» جانمایی شده است و از مهرماه سال گذشته تاکنون بیش از ۱۵ نفر از این افراد خدمات حمایتی و نگهداری دریافت کرده‌اند.

از دیگر رویکردهای مهم مدیریت شهری، مسجد محوری در ارائه خدمات اجتماعی و فرهنگی و ارتقای نقش مساجد در محلات است. در این چارچوب، مجموعه‌ای از خدمات و برنامه‌ها در مساجد شهر اجرا شده است که از جمله آن‌ها می‌توان به ارائه خدمات فرهنگی،

ورزشی و اجتماعی، برگزاری دوره‌های آموزشی «شهروند آماده» با مشارکت آتش‌نشانی و پدافند غیرعامل، ارائه مشاوره‌های فردی و گروهی، پایش سلامت سالمندان، برگزاری رویدادهای فرهنگی و اجتماعی و حمایت از فعالیت نوجوانان در قالب باشگاه «مانا» اشاره کرد.

همچنین جلسات شوراها، اجتماعات محلات در مساجد شاخص شهر برگزار می‌شود و برای نمایندگان مساجد در هر یک از ۱۷۰ محله شهر مشهد کرسی مشخصی در

این شوراها در نظر گرفته شده است. تقویت فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی مساجد حاشیه شهر نیز با همکاری اداره کل تبلیغات اسلامی و در قالب استقرار ۱۰۰ روحانی در مساجد این مناطق پیگیری شده است.

از دیگر اقدامات در این حوزه می‌توان به ارائه خدمات ورزشی رایگان، برگزاری ورزش صبحگاهی، تأمین تجهیزات فرهنگی و ورزشی برای مساجد، تسهیل تشریف‌گروهی فعالان مساجد به حرم مطهر رضوی در قالب طرح «قرار زیارت» و ارائه خدمات شهری از طریق نرم‌افزار «شهرمن» اشاره کرد.

در حوزه حمایت‌های اجتماعی، طرح «منزلت» با هدف تکثیریم سالمندان اجرا شده است. در قالب این طرح، خدمات و تسهیلات متنوعی در حوزه‌های حمل و نقل، رفاهی، فرهنگی، ورزشی و تفریحی برای سالمندان پیش‌بینی شده است تا زمینه ارتقای سلامت، توانمندسازی و افزایش کیفیت زندگی این قشر فراهم شود.

همچنین مصوبه «زیارت آسان» با هدف تسهیل زیارت برای زائران و مجاوران کم‌برخوردار به اجرا درآمده است.

جهش زیرساختی مشهد در دوره ششم؛ از تأمین آب پایدار تا توسعه شرق

حسن کریمدادی

رئیس کمیسیون خدمات شهری و کمیسیون اینترگران شورای اسلامی شهر مشهد مقدس

حسن کریمدادی، رئیس کمیسیون خدمات شهری و اینترگران شورای اسلامی شهر مشهد، با تشریح مجموعه‌ای از اقدامات شاخص دوره ششم مدیریت شهری، از جهش در حوزه خدمات شهری، توسعه زیرساخت‌های ایمنی و پروژه‌های فرهنگی مرتبط با شهدا خبر داد و گفت: نزدیک ۶۰ درصد فعالیت‌های شهرداری در زمره خدمات شهری قرار می‌گیرد و بر همین اساس، پیش از ورود به شورا، ۲۵ پروژه برای ارتقای کیفیت زندگی شهروندان و افزایش ظرفیت‌های شهری طراحی شد.

کریمدادی تنظیف شهری را یکی از پروژه‌های پرهزینه و حیاتی بیان کرد و افزود: با وجود جمعیت سه و نیم میلیونی ساکن و حضور گسترده زائران، مشهد امروز در ردیف شهرهای پاکیزه کشور قرار دارد. منطقه تامن و اطراف حرم مطهر

رضوی به صورت شبانه‌روزی و در سه شیفت نظافت می‌شود و ادعا داریم که در این زمینه بی‌رقیب هستیم. وی با اشاره به بحران کاهش منابع سنتی آب، از یکی از اقدامات ماندگار دوره ششم یاد کرد و گفت: برای تأمین ۵۰ درصد نیاز آبی فضای سبز، قراردادی ۲۵ ساله برای خرید ۱۱٫۲ میلیون مترمکعب پساب از شرکت فراسان و آب منطقه‌ای منعقد شد. این قرارداد تهاتری با قیمت هر مترمکعب ۵ هزار و ۶۰۰ تومان بسته شد، در حالی که ارزش روز آن ۲۰ تا ۴۰ هزار تومان است. این اقدام، نقطه عطف مدیریت منابع آبی مشهد به شمار می‌رود.

کریمدادی توسعه نامتوازن شهر به سمت غرب را یکی از چالش‌ها دانست و گفت: شورای ششم اولین بار جریان توسعه را به سمت شرق هدایت کرد و پروژه‌هایی چون احداث بیش از ۴ هزار واحد مسکونی،

بولوار قمرینی هاشم^(۱) و پارک کرامت (بزرگ‌تر از بوستان ملت) را آغاز کرد. وی همچنین یکی از خلأهای جدی مشهد را نبود ایستگاه آتش‌نشانی در مرکز شهر دانست و افزود: با تراکم بیمارستان‌ها و بازارهای مهم در مرکز، این کمبود خطرناک بود. اکنون با همت شورا، احداث این ایستگاه عملیاتی شده و پروژه‌های ایستگاه‌سازی در توس، مهندس تشریحی، طبرسی و میدان امام خمینی^(۲) نیز در حال اجراست.

وی با اشاره به اقدامات زیرساختی در سازمان آتش‌نشانی، گفت: نیمه‌کاره ماندن ساخت ستاد فرماندهی در میدان ابوطالب را به پیشرفت ۵۰ درصدی رساندیم و سازمان آتش‌نشانی را از حالت استیجاری خارج کردیم که صرفه‌جویی ماهانه میلیاردها به همراه دارد. کریمدادی افزود: تعمیرگاه مرکزی آتش‌نشانی که به زودی افتتاح می‌شود، در کشور بی‌نظیر است. پیش از این تعمیرات خودروهای سنگین در معابر انجام می‌شد. رئیس کمیسیون خدمات شهری همچنین از تکمیل گلزار شهدای پارک خورشید، اتمام پروژه‌های بوستان ملت و پارک ارم تا پایان خرداد و پیگیری تعیین تکلیف گلزار شهدای کوهسنگی خبر داد.

از جهش در تأمین مالی غیرنقد تا قراردادهای بزرگ سرمایه‌گذاری شهری

مجید دبیریان

رئیس کمیسیون اقتصادی، سرمایه‌گذاری، مشارکت‌ها و مسکن شورای اسلامی شهر مشهد مقدس

مجید دبیریان، رئیس کمیسیون اقتصادی شورای اسلامی شهر مشهد، هم‌زمان با روز شوراها، دستاورد‌های این کمیسیون در دوره ششم را تشریح کرد.

دبیریان با اشاره به اینکه رویکرد اصلی کمیسیون اقتصادی، گذار از تأمین مالی سنتی به مدل‌های غیرنقد و مشارکتی بوده است، گفت: با وجود محدودیت‌های شدید مالی، توانستیم با تکیه بر مشارکت بخش خصوصی و انعقاد قراردادهای بزرگ سرمایه‌گذاری، گره‌های متعددی از پروژه‌های عمرانی و خدماتی شهر بازکنیم.

وی در ادامه اهم اقدامات کمیسیون متبوعش را در ۴ محور اصلی تشریح کرد: بخش اول: مصوبات حوزه مسکن و بازآفرینی شهری (افتخارآفرین در کشور)

بخش دوم: مصوبات حوزه حمل‌ونقل، زیرساخت و روان‌سازی ترافیک بخش سوم: مصوبات حوزه خدمات شهری، پسماند و آسفالت بخش چهارم: مجوزهای حوزه تسهیلات، تأمین مالی و سرمایه‌گذاری مجید دبیریان در پایان تأکید کرد: همه این دستاورد‌ها حاصل تعامل مستمر کمیسیون اقتصادی با سرمایه‌گذاران، بانک‌ها و مجموعه اجرایی شهرداری بوده است. روز شورا را به همه فعالان عرصه مدیریت شهری تبریک می‌گویم و تأکید می‌کنم که مسیر تحول اقتصادی مشهد با قدرت ادامه خواهد یافت.

شبکه سازی بانوان از سطح محلات مشهد تا سطح ملی و بین المللی

فاطمه سلیمی

رئیس کمیسیون بانوان و خانواده شورای اسلامی شهر مشهد مقدس

رئیس کمیسیون بانوان و خانواده شورای اسلامی شهر مشهد مقدس از اجرای مجموعه‌ای از برنامه‌های فرهنگی، اجتماعی و ساختاری در این حوزه خبر داد و گفت: شبکه سازی بانوان از سطح محلات تا سطح ملی و حتی بین المللی از رویکردهای مهم این کمیسیون در دوره ششم مدیریت شهری بوده است.

فاطمه سلیمی، رئیس کمیسیون بانوان و خانواده شورای اسلامی شهر مشهد مقدس، با اشاره به اقدامات انجام شده در این کمیسیون، اظهار کرد: در این دوره مدیریت شهری تلاش شد تا تعالی زیست پذیری شهری در حوزه زن و خانواده محقق شود و اقداماتی انجام گیرد که علاوه بر پاسخگویی به نیازهای امروز شهر، برای آینده مشهد نیز اثرگذار باشد. وی یکی از اقدامات مهم این دوره را ایجاد ساختارهای تخصصی در حوزه بانوان دانست و افزود: ایجاد اداره کل بانوان و خانواده و همچنین تهیه «اطلس بانوان مشهد» از جمله اقدامات اساسی بوده است. اطلس بانوان، جامعه آماری زنان مشهد را مشخص می‌کند و می‌تواند مبنای برنامه ریزی‌های دقیق تر در حوزه زنان و خانواده قرار گیرد.

سلیمی ادامه داد: در کنار اقدامات ساختاری، برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی متعددی نیز در حوزه خانواده و بانوان اجرا شده است که از جمله آن‌ها می‌توان به طرح «با هم» در حوزه تحکیم خانواده، طرح «ترنم زندگی» با هدف ارائه مشاوره رایگان خانواده در مساجد حاشیه شهر و همچنین برنامه‌های ویژه نوجوانان و کودکان از جمله طرح «مانا» برای نوجوانان و «کهنکشان کودکی» برای کودکان اشاره کرد.

رئیس کمیسیون بانوان و خانواده شورای اسلامی شهر مشهد همچنین به اقدامات زیرساختی در این حوزه اشاره کرد و گفت: پیگیری اجرای قانون جوانی جمعیت و همچنین لایحه تحکیم و تعالی خانواده از دیگر محورهایی بوده که در این دوره مورد توجه قرار گرفته است.

وی با اشاره به توجه مدیریت شهری به حوزه رسانه بانوان افزود: در این دوره رسانه «شهر بانو» نیز راه اندازی شد که بستری برای معرفی زنان توانمند ایرانی و ترویج الگوی زن مسلمان فراهم می‌کند.

سلیمی همچنین از اقدامات زیرساختی در حوزه امکانات شهری ویژه بانوان خبر داد و گفت: توسعه بوستان‌های بانوان، ایجاد سالن‌های ورزشی، راه اندازی مراکز رویش از جمله اقداماتی است که در این حوزه پیگیری شده است.

رئیس کمیسیون بانوان و خانواده شورای اسلامی شهر مشهد مقدس در پایان با تأکید بر نقش بانوان در ساختارهای اجتماعی محلات تصریح کرد: در این دوره تلاش شد زمینه حضور و مشارکت بانوان در هیئت‌ها و شوراهای اجتماعی محلات، به ویژه در مساجد، فراهم شود و فرایند ساختار سازی و شبکه سازی بانوان از سطح محلی تا سطح ملی و حتی بین المللی دنبال شود.

جهش ۱۰ برابری بودجه ورزش شهری با تمرکز بر حاشیه شهر

سید حسین علوی مقدم

رئیس کمیسیون سامان دهی حاشیه شهر و کمیسیون ورزش و جوانان شورای اسلامی شهر مشهد مقدس

سید حسین علوی مقدم، رئیس کمیسیون سامان دهی حاشیه شهر و رئیس کمیسیون ورزش و جوانان شورای اسلامی شهر، با تشریح عملکرد این کمیسیون در دوره اخیر، از جهش ۱۰ برابری بودجه در توسعه زیرساخت‌های ورزشی و افزایش رویدادهای شهروندی خبر داد و تأکید کرد: سلامت جسمی جامعه یکی از مهم‌ترین راهکارهای رفع نیازها و کمبودهای اجتماعی و فرهنگی است و بر همین اساس، رویکرد اصلی ما در سیاست گذاری ورزشی، توسعه زیرساخت‌ها به ویژه در مناطق حاشیه ای شهر بوده است.

وی با اشاره به رشد اعتبارات این حوزه افزود:

بودجه اختصاص یافته به پروژه‌های عمرانی ورزشی در سال ۱۴۰۴، بیش از ۱۰ برابر ردیف مشابه در سال ۱۴۰۰ بوده که این افزایش، زمینه ساز تحولی ملموس در توسعه فضاهای ورزشی شهر شده است.

رئیس کمیسیون ورزش و جوانان شورای شهر تصریح کرد: تمرکز ما بر توسعه متوازن و عدالت محور بوده و بخش قابل توجهی از این زیرساخت‌ها در مناطق کم برخوردار و حاشیه شهر ایجاد شده است.

پروژه‌های زودبازده، پیوند مردم با مدیریت شهری را تقویت کرد

سید ابراهیم علیزاده

رئیس کمیسیون حقوقی، املاک و قرارداد های شورای اسلامی شهر مشهد مقدس

سید ابراهیم علیزاده، نایب رئیس کمیسیون ویژه سامان دهی حاشیه شهر شورای اسلامی شهر مشهد مقدس، با اشاره به نقش برجسته پروژه‌های زودبازده در تعمیق پیوند میان مردم و مدیریت شهری، گفت: اجرای این طرح‌ها یکی از تصمیمات راهبردی شورای ششم بوده که با هدف تغییر جهت بودجه ریزی شهری به سمت مناطق کمتر برخوردار و تحقق توسعه متوازن تصویب و اجرا شد. وی اظهار کرد: بر اساس این رویکرد، یکی از اهداف اصلی شورای ششم، تغییر شیوه بودجه شهر به سوی محلات کم برخوردار و هدایت سریع منابع مدیریت شهری به این مناطق بود. طراحی و

اجرای پروژه‌های زودبازده، نخستین گام عملی برای رسیدن به این هدف مهم به شمار می‌رود؛ طرح‌هایی که با تعریف پروژه‌های کوچک، فوری و اثرگذار، توازن توسعه را تقویت کرده و عدالت اجتماعی را در سطح محلات شهر گسترش داده‌اند.

علیزاده بیان اینکه جبران عقب ماندگی مناطق کم برخوردار بدون اختصاص سهم عادلانه از منابع شهری ممکن نبود، افزود: ۳۰ درصد از کل بودجه شهر به این مناطق اختصاص یافته است و برای بهره‌گیری مؤثر

علوی مقدم در ادامه با اشاره به پویایی کم سابقه حوزه ورزش همگانی اظهار کرد: در کنار اقدامات زیربنایی، شاهد شکوفایی رویدادهای ورزشی برای تمامی اقشار از جمله بانوان، سالمندان و توان یابان بوده ایم. وی این اقدامات را بخشی از برنامه جامع ارتقای سلامت جسمی و اجتماعی شهروندان بیان کرد.

رئیس کمیسیون سامان دهی حاشیه شهر در عین حال به یکی از دغدغه‌های اصلی شورای ششم اشاره کرد و گفت: یکی از مطالبات جدی ما، واگذاری ظرفیت‌های ورزشی شهرداری با کمترین تعرفه و حتی در برخی موارد به صورت رایگان برای مردم نجیب و مظلوم حاشیه شهر است که با وجود پیگیری‌های انجام شده، هنوز به طور کامل محقق نشده است.

وی افزود: در این زمینه توانسته ایم حداقل افزایش تعرفه سالن‌ها و زمین‌های روباز شهرداری در حاشیه شهر را تصویب و اجرایی کنیم؛ موضوعی که با توجه به اختلاف چند برابری تعرفه‌ها با سالن‌های اداره ورزش و جوانان، اقدامی حمایتی محسوب می‌شود.

علوی مقدم در پایان تأکید کرد: مسائل حوزه ورزش و جوانان در حاشیه شهر، صرفاً با تکیه بر ظرفیت و اعتبارات شهرداری قابل حل نیست، بلکه نیازمند بسیج همگانی، اقدام جهادی و هم افزایی تمامی ظرفیت‌های ملی و محلی است.

از این اعتبارات، شورا و شهرداری از ظرفیت شوراهای اجتماعی محلات بهره برده‌اند. او توضیح داد که این شوراها، متشکل از نخبگان، معتمدان محلی و نمایندگان اقشار مختلف جامعه، مهم‌ترین بازوی مشاوره‌ای مدیریت شهری در انتخاب پروژه‌های زودبازده بوده‌اند، به گونه‌ای که اولویت‌ها از دل گفت‌وگو و مطالبه مردمی استخراج شده است.

نایب رئیس کمیسیون ویژه سامان دهی حاشیه شهر بیان کرد: پروژه‌های زودبازده بر پایه مشارکت اجتماعی و اعتماد سازی شکل گرفتند و همین ویژگی، عامل اصلی موفقیت آن‌ها بوده است. علیزاده ادامه داد: در فاز نخست، بیش از ۸۰ پروژه با اعتباری در حدود ۱۳۰ میلیارد تومان اجرا شد که بخش عمده‌ای از آن‌ها به بهره برداری رسیده است؛ پروژه‌هایی که به دلیل مقیاس خرد، سرعت اجرا و اثرگذاری مستقیم در زندگی روزمره مردم، رضایت

و اعتماد عمومی را افزایش دادند. او افزود: در فاز دوم، دامنه و اعتبارات این پروژه‌ها توسعه یافته است و با افزایش مشارکت‌های محلی، طرح‌ها با انسجام بیشتری دنبال می‌شوند. علیزاده تأکید کرد: بیشترین بهره برداری از پروژه‌های زودبازده در حاشیه شهر، در محورهایی نظیر نهضت پیاده‌رو سازی، تعمیر و اصلاح مساجد در قالب طرح مسجد محوری، احداث فضاهای ورزشی روباز، بهسازی جوی‌ها و جدا اول و تأمین آسفالت معابر رقم خورده است.

توس در مسیر تحول؛ از افزایش بودجه تا توسعه زیرساخت‌ها

مجید طهوریان عسکری

رئیس کمیسیون توسعه و بهسازی توس شورای اسلامی شهر مشهد مقدس

عضو شورای اسلامی شهر مشهد با اشاره به روند توسعه محدود تاریخی توس در سال‌های اخیر گفت: طی ۵ سال گذشته با رویکردی جدید در مدیریت شهری، تلاش شده است علاوه بر حفظ هویت تاریخی توس، به نیازها و زندگی روزمره ساکنان این منطقه نیز توجه شود؛ رویکردی که به گفته او، به تغییر محسوس چهره این محدوده و تعیین تکلیف بسیاری از طرح‌های زمین مانده انجامیده است.

به گزارش خبرنگار ما، طهوریان عسکری با بیان اینکه بیش از یک دهه از ورود محدوده تاریخی توس به عنوان «محدوده منفصل» به نقشه شهر مشهد می‌گذرد، اظهار

کرد: با وجود اهمیت تاریخی این منطقه، به دلیل برخی مشکلات و بدعهدی‌های دولت در انجام اقدامات اولیه، توس آن‌گونه که باید مورد توجه قرار نگرفت. با این حال ایجاد کمیسیون ویژه توسعه و بهسازی

توس در شورای پنجم نخستین گام جدی برای رسیدگی به این محدوده بود و در شورای ششم نیز این مسیر با تمرکز بر نیازهای مردم و هم‌زمان حفاظت از بافت تاریخی ادامه یافت. وی با اشاره به پیشینه ورود توس به محدوده شهری مشهد افزود: در سال ۱۳۹۰ و حدود ۱۵ سال پس از بازدید رهبر معظم انقلاب از این منطقه، توس وارد محدوده شهری شد و به عنوان بخشی از شهرداری منطقه ۱۲ تعریف شد. در دوره‌های مختلف

شورا اقداماتی برای توسعه این منطقه انجام شد، اما در شورای ششم تلاش کردیم با جدیت بیشتری برای آبادانی توس گام برداریم. در همین راستا ما موریت کمیسیون توس نیز گسترش یافت و محدوده فعالیت آن از محور شاهنامه فراتر رفت و مسیر میدان شهید فهمیده تا آرامگاه فردوسی رانیز دربرگرفت.

عضو شورای اسلامی شهر مشهد با تأکید بر جایگاه فرهنگی و تاریخی توس گفت: این منطقه در گذشته محل زندگی صد‌ها ادیب، شاعر و مفسر بوده است و در میان آن‌ها حکیم ابوالقاسم فردوسی جایگاه ویژه‌ای دارد. به همین دلیل نگاه شورای ششم به توس نگاهی ویژه و مبتنی بر حفظ هویت تمدنی و فرهنگی این خطه بوده است.

هر نشست تخصصی به مصوبه تبدیل می‌شود

ایمان فرهمندی

رئیس مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد مقدس

ایمان فرهمندی، رئیس مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد و نایب رئیس کمیسیون عمران، حمل و نقل و ترافیک، با تشریح عملکرد شورای ششم در حوزه‌های عمرانی و حمل و نقل شهری، گفت: در ابتدای این دوره، مدیریت شهری با حجم زیادی از پروژه‌های نیمه تمام و نبود مطالعات آماده برای اجرای طرح‌های جدید روبه‌رو بود. به گفته وی، شورا و مسیر راه‌هم‌زمان دنبال کرد: نخست، اتمام پروژه‌های معطل مانده همچون تقاطع چهارسطحی آزادگان، تقاطع خلیج فارس و اتصال بولوار جانباز به بزرگراه امام علی (ع)؛ و دوم، آغاز مطالعات طرح‌های جدید که خروجی آن اجرای پروژه‌های اصلی مانند تقاطع انقلاب، شهید فهمیده و خیام بوده است. همچنین پروژه‌های ضروری دیگری برای کاهش گره‌های ترافیکی

شامل پل دهرود، پل شهید باهنر، دوربرگردان‌های رسالت و ۲۲ بهمن و بازرگشایی محورهای ماندگراست و بصیرت به بهره‌برداری رسید.

فرهمندی با اشاره به نگاه زیرساختی شورای ششم در حوزه حمل و نقل عمومی، عملکرد این دوره در مترو را بی‌سابقه دانست و بیان کرد: مشهد تنها شهری است که به طور هم‌زمان سه خط مترو را در حال ساخت دارد. در خط ۲ تکمیل ایستگاه شهید فکوری و سوله تعمیرات اساسی انجام شد. در خط ۳، حفاری جبهه جنوبی تمام شده است و حفاری جبهه شمالی ادامه دارد. فاز نخست این خط به طول ۵.۶ کیلومتر افتتاح شد و مترو به حرم مطهر رضوی رسید. همچنین ایستگاه بسیج به زودی بهره‌برداری می‌شود. در خط ۴ نیز ایستگاه تی‌بی‌ام به میدان شهید ارسیده است.

وی از نهایی شدن خرید ۶۰ واگن جدید برای خط یک خبر داد و افزود:

این خط باید ۱۲۰ واگن فعال داشته باشد، اما با نصف ظرفیت کار می‌کند. فرایند مناقصه این خرید به دلیل پیچیدگی‌های حقوقی و فنی ۳/۵ سال طول کشید و در پایان سال ۱۴۰۳ برنده آن مشخص شد.

فرهمندی درباره چالش‌های تأمین اتوبوس گفت: به علت تعطیلی کارخانه‌ها، ناچار بودیم از هر جا امکان داشت، اتوبوس تهیه کنیم و با وجود افزایش چندبرابری قیمت‌ها، ناوگان شهر تقویت شد. او همچنین از ورود ۱۳۰ دستگاه ون جدید به تاکسی‌رانی و ایجاد ظرفیت‌های تازه برای نوسازی تاکسی‌ها خبر داد.

به گفته وی، شورای ششم حمل و نقل پاک رانیز در اولویت قرار داد و طی ۳ سال بیش از یک میلیون مترمربع پیاده‌رو سازی و توسعه پنج برابری دو چرخه‌های اشتراکی انجام شد.

فرهمندی در بخش پایانی سخنانش از ارتقای مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر به اداره کل خبر داد و گفت: این مرکز باید «چشم و مغز شورا» باشد و با تعریف نشست‌های تخصصی، تولید خروجی کارشناسی و همکاری گسترده با دانشگاه‌ها، به بازاری مشورتی و آینده‌پژوه شورا تبدیل شود.

در جست‌وجوی عدالت فضایی؛ شرق مشهد و رسالتی که بردوش داریم

مهدی ناصحی

عضو شورای اسلامی شهر مشهد مقدس

مشهد، این شهر برآمده از انفاس قدسی امام رئوف (ع)، قرن‌هاست که بر مدار حرم مطهر رضوی هویت یافته است. اما فهم این نکته تلخ است که در ده‌های گذشته، توسعه شهر نه حول این مرکز نورانی، بلکه در گریز از آن رقم خورده است. سیاست‌های نانوخته‌ای که بی‌وقفه به سمت غرب خزیدند، حرم را از مرکزیت شهر به حاشیه‌ای در گوشه شرقی بدل کردند. امروز فاصله حرم تا غربی‌ترین نقطه شهر به مراتب بیشتر از شرق است و این یعنی برهم خوردن عدالت فضایی و کم‌رنگ شدن هویت شهری. شورای ششم بر آن شد تا این بی‌عدالتی تاریخی را ترمیم کند. رویکرد ما با تعریف مرکزیت مشهد بر مبنای حرم مطهر رضوی و توسعه متوازن، به ویژه به سمت شرق است.

سال‌ها نگاه توسعه‌ای شهر به دلیل جاذبه‌های ایجاد شده در غرب، شرق مشهد را در محرومیت نگه داشته بود. این غفلت تاریخی سبب شد بسیاری از محلات شرقی و حاشیه‌ای

از خدمات پایه شهری بی‌نصيب بمانند. ما از نخستین روز فعالیت شورای ششم، دغدغه‌مند مسائل محلات کم‌برخوردار و مناطق حاشیه شهر بودیم و بر همین اساس، سیاست اصلی خود را بر توسعه شرق مشهد متمرکز کردیم. هدف ما فقط احداث چند پروژه عمرانی نبود، بلکه به دنبال تغییر پارادایم و خلق فرصت‌های برابر برای همه ساکنان

شهر فارغ از جغرافیای محل زندگی‌شان بوده‌ایم. برای تحقق این چشم‌انداز، نیازمند ابزارهایی نوین و نگاهی جهادی بودیم. یکی از اقدامات اولیه و مهم شورای ششم، تعریف و اجرای «پروژه‌های زود بازده» در مناطق هدف بازآفرینی بود. در این طرح، به جای تحمیل پروژه‌های بزرگ و زمان‌براز بالا، خودمردم محلات کم‌برخوردار بودند که برای رفع نیازهای اولیه‌شان تصمیم گرفتند. این سیاست مبتنی بر دو اصل «مشارکت مردم» و «رضایتمندی عمومی»، روح تازه‌ای در کالبد محلات شرقی دمید

و نشان داد که مدیریت شهری می‌تواند به مطالبات واقعی شهروندان گوش فرادهد. این اقدامات جدا از بودجه‌های کلان زیرساختی بود که مسیر خود را به سمت این مناطق گشود و نشان داد که اولویت ما تغییر چهره نقاط محروم شهر است.

در این میان، برخی پروژه‌ها دارای ارزش نمادین و راهبردی هستند. بی‌اغراق، پروژه بولوار و تقاطع غیرهم سطح قمر بنی‌هاشم (ع) را می‌توان «شاه‌بیت» غزل توسعه شرق مشهد نامید. این پروژه حیاتی که ده‌ها در گره‌های ترافیکی و فراموشی گرفتار بود، با اهتمام شورای ششم و مدیریت شهری به ثمر نشست. این محور نه تنها یک گشایش ترافیکی، بلکه «محرک توسعه» برای ارتقای سطح خدمات و رونق اقتصادی در حاشیه شرقی شهر است. افتتاح فازهای مختلف این پروژه در حاشیه شهر پیامی روشن داشت: ما به جای رها کردن حاشیه، آن را به متن توسعه متصل می‌کنیم.

